

Apotekstatistikk 2015

1. desember 2016

Innhold

1. Innledning	3
2. Konklusjoner 2015	3
3. Regnskapstatistikk 2015	4
4. Omsetning og avanse	7
5. Antall apotek.....	10
6. Økonomien i apotekkjedene, grossistene og holdingselskapene	11
7. Driftstøtte og fraktrefusjon.....	11

1. Innledning

Apotekstatistikken baseres på innrapporterte regnskapstall for det enkelte apoteks totalomsetning i regnskapsåret. Regnskapsmaterialet bygger på informasjon om enkeltapotek etter retningslinjer fastsatt av Legemiddelverket. Retningslinjene finnes på www.legemiddelverket.no. Dersom ikke annet er oppgitt, er apotekstatistikken kilden for tall i dokumentet.

De fleste apotekene i Norge er organisert som avdelinger eller aksjeselskap, i apotekkonsern med tilhørende legemiddelgrossister. Man må derfor vurdere regnskapstallene for apotek, grossist og kjede i sammenheng.

Alle beløp er uten merverdiavgift dersom annet ikke er oppgitt.

2. Konklusjoner 2015

- Fortsatt netto økning av antall apotekkonsepsjoner med 48. Ved årskiftet var det 850 apotekkonsepsjoner.
- Driftsresultatet utgjorde 3,3% av driftsinntektene mot (5,6 % i 2014 og 3,3 % i 2013).
- Vareforbrukets andel av driftsinntektene var 69,0 % mot 68,4 % i 2014.
- Personalkostnadenes andel av driftsinntektene er 18,2 % og har økt med 0,4 prosentpoeng fra 2014.
- Lokalkostnader på 3,2 % er uforandret, mens andre driftskostnader utgjør 4,9 % (en økning fra 3,8 % året før).
- Totalomsetningen økte med 7,5 % fra 2014 til 2015 (primærapotek 7,2% og sykehusapotek 9,8%).
- 29 % av primærapotekene hadde negativt driftsresultat mot 24 % i 2014.

3. Regnskapstatistikk 2015

Tabellen på neste side viser utviklingen i en del sentrale nøkkeltall for primærapotek fra 2002 til 2015. I beregningene av de økonomiske nøkkeltallene har vi valgt kun å se på de apotekene som har hatt et helt driftsår i 2015. Dermed blir ikke oppstartskostnader for nye apotek samt ekstraordinære inntekter for apotek som er solgt i løpet av året, regnet med.

Boots Norge AS har regnskapsår som avviker fra kalenderåret. Fra 2014 ble årsavslutningen flyttet fra 31. mars til 31. august i 2015. Det er dermed 17 måneder i det innsendte materialet. Vi har lagt 12/17 av dette inn i analysegrunnlaget både for 2014 og 2015. I apotekstatistikken for 2016 vil vi bruke Boots regnskap for perioden september 2015 til august 2016 (med regnskapsavslutning 31. august 2016).

Tabell nr. 1

Regnskapsstatistikk for alle primærapotek med fullt driftsår

	2002	2005	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2015
	%	%	%	%	%	%	%	%	1000 kr
Sum driftsinntekter	100	100	100	100	100	100	100	100	19 117 076
Sum inngående balanse	4,9	5,0	6,9	6,7	6,5	6,8	6,2	6,3	1 209 291
Varekjøp	78,6	75,3	71,6	71,6	68,1	68,0	68,6	69,4	13 262 496
Sum utgående balanse	5,8	5,1	6,6	6,8	6,8	7,1	6,7	7,0	1 333 900
Vareforbruk	77,7	75,2	71,9	71,4	67,9	67,7	68,1	68,7	13 137 886
Legemiddelavgift	0,9	0,8	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	57 796
Sum vareforbruk	78,6	76,0	72,2	71,7	68,2	68,0	68,4	69,0	13 195 682
Sum personalkostnader *	15,1	14,0	16,6	16,8	17,5	19,2	17,8	18,2	3 481 356
Sum ordinære avskrivninger	1,0	1,3	1,1	1,2	1,1	1,1	1,2	1,3	252 735
Sum lokalkostnader	2,0	2,1	2,8	2,9	3,0	3,2	3,2	3,2	612 416
Sum andre driftskostnader	2,5	3,6	3,5	4,1	4,0	5,2	3,8	4,9	936 902
Sum driftskostnader	99,2	97,0	96,3	96,6	93,8	96,7	94,4	96,7	18 479 091
Sum driftsresultat	0,8	3,0	3,7	3,4	6,2	3,3	5,6	3,3	637 985
Finansinntekter	0,5	0,1	0,5	0,7	0,3	0,3	0,4	0,3	56 967
Finanskostnader	-0,8	-0,3	-0,1	-0,1	0,0	0,0	-0,2	-0,1	-27 285
Netto finanskostnader	-0,3	-0,2	0,4	0,6	0,2	0,3	0,2	0,2	29 682
Resultat før driftstøtte	0,5	2,8	4,1	4,0	6,5	3,6	5,8	3,5	667 482
Driftstøtte **	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	3 567
Sum apotekets overskud	0,6	2,9	4,2	4,0	6,5	3,6	5,8	3,5	671 049
Avskrivning goodwill	1,2	1,0	1,1	1,1	1,0	1,0	0,1	0,0	-8 260

*For enkeltpersonsforetakene er det kalkulert inn en lederlønn på 791 000 kroner for hovedapotekene (5 av 6 stk) for å gjøre personalkostnadsprosenten sammenlignbar med aksjeselskapene, med utgangspunkt i Norges Farmaceutiske Forenings lønnsstatistikk [NFF-A Apotekere i private apotek](#)

** Se kap. 7.

"Sum driftsinntekter" - "Sum vareforbruk" = bruttofortjenestemargin.

Konsumprisindeksen steg 2% i perioden januar 2014 til januar 2015.

Vareforbruksprosenten økte med 0,6 prosentpoeng, til 69,0 % av driftsinntektene i 2015. Personalkostnadene økte med 0,4 prosentpoeng til 18,2 %. Lokalkostnadenes andel i forhold til driftsinntektene er uforandret 3,2 %. Andre driftskostnader økte fra 3,8 % til 4,9 %. Driftsresultatsmarginen sank fra 5,6 % i 2014 til 3,3 % i 2015.

I 2015 viste 221 primærapotek med helt driftsår et samlet negativt driftsresultat på 214 mill. kroner, mens samlet negativt driftsresultat i 2014 var på 177 mill. kroner fordelt på 177 apotek. I 2015 hadde 29 % av primærapotekene et negativt driftsresultat. Tilsvarende tall for 2014 var 24 %.

Apotek i sentrale strøk er i 2015, som i 2014, overrepresentert blant apotekene som drives med negativt driftsresultat. Dette fremkommer ved å dele apotekene inn etter Statistisk sentralbyrås kommuneklassifisering, se følgende tabell som inneholder primærapotek med helt driftsår.

Tabell nr. 2

	Antall apotek	Antall apotek med negativt driftsresultat	Andel apotek med negativt driftsresultat
Minst sentrale kommuner	69	15	22 %
Mindre sentrale kommuner	56	10	18 %
Noe sentrale kommuner	130	33	25 %
Sentrale kommuner	516	163	32 %
Alle apotek	771	221	29 %

4. Omsetning og avanse

Omsetning og avanse – primærapotek og sykehusapotek

Total omsetning for alle apotek var 24,8 mrd. kroner i 2015. Det tilsvarer en vekst på 7,5 % fra 2014.

Tabell nr.3

Totalomsetning alle apotek									
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Sum omsetning*	17,1	17,8	18,4	19,1	19,5	20,5	21,2	23,1	24,8
* Total omsetning inkl sykehusapotek i milliarder kr.									

Primærapotekene hadde i 2015 en totalomsetning på 19,3 mrd. kroner, hvorav apotek med drift bare deler av året utgjorde 0,2 mrd. kroner. Apotek med fullt driftsår hadde en omsetning på 19,1 mrd. kroner.

Totalomsetningen for alle primærapotek -hadde en omsetningsvekst på 7,2 % fra 2014 til 2015.

Ser man på omsetning på hvordan omsetningen fordeler seg i henhold til sentralitet-, får man følgende bilde (mrd. kr):

Tabell nr. 4

	Drifts- inntekter	Andel
Minst sentrale kommuner	1,6	8 %
Mindre sentrale kommuner	1,4	8 %
Noe sentrale kommuner	3,3	17 %
Sentrale kommuner	12,9	67 %
Alle apotek	19,3	100 %

Gjennomsnittlig omsetning per primærapotek med fullt driftsår var på 24,8 mill. kroner i 2015. Den er økt med 1,9% sammenlignet med 2014.

Gjennomsnittsomsetningen i enkeltpersonsforetakene var 18,8 mill. kroner og 24,8 mill. kroner i aksjeselskapene (apotek med fullt driftsår).

Norges største primærapotek omsatte for 114 mill. kroner.

Tabell nr. 5

Omsetningsutvikling									
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Snitt omsetning pr. apotek *	25,5	24,8	24,6	24,0	23,7	23,9	23,4	24,3	24,8
Total omsetning i apotek**	13,5	14,4	14,8	15,2	15,4	16,0	16,5	18,0	19,3
* Gjennomsnitt omsetning pr. apotek mill. kr									
** Total omsetning alle primærapotek i milliarder kr									

I Norge fastsetter Statens legemiddelverk maksimale priser og apotekavanse på alle reseptpliktige legemidler til mennesker.

Priser og avanser på reseptfrie legemidler, handelsvarer og veterinære legemidler er ikke regulert. Omsetningen i primærapotekene er fordelt på handelsvarer 24,7 % og reseptfrie legemidler 9,5 %. Dette innebærer at 34,2 % av apotekenes omsetning ikke er omfattet av statens pris- og avanseregulering på legemidler. Denne andelen av omsetningen har økt over tid. I 2007 var tilsvarende andel 29 % (18,5 % handelsvarer og 10,5 % reseptfritt).

Tabell nr. 6

Andre nøkkeltall 2015 - Primærapotek helt driftsår		
	(mill.kr.)	%
Handelsvarer	4 715	24,7 %
Reseptfritt	1 824	9,5 %
Areal m ²	181 275	
Årsverk	5 526	
Antall apotek i grunnlaget	771	

Apotekenes omsetning av handelsvarer falt med 0,2 prosentpoeng, mens salget av reseptfrie legemidler falt med 0,3 % sammenliknet med 2014.

Sykehusapotekenes omsetning har økt vesentlig over tid, veksten var på 9,8 % fra 2014 til 2015.

Tabell nr. 7

Totalomsetning sykehusapotek								
	2002	2005	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Sum omsetning (milliarder kr)	2,0	2,6	3,9	4,1	4,4	4,6	5,1	5,6

I 2015 var det i Norge 32 sykehusapotek, og staten eide 30 av disse gjennom helseforetak. Sykehusapotekene omsatte for 5,6 mrd. kroner, med en driftsresultatmargin på 1,1 %.

Sykehusapotekene har langt høyere gjennomsnittsomsetning (175 mill. kroner) enn primærapotekene. Det største sykehusapoteket omsatte for 689 mill. kroner.

Gjennomsnitt varekostnad for sykehusapotekene var 80 % i 2015 (inkl. legemiddelomsetningsavgiften).

Tabell nr. 8

Andre nøkkeltall 2015 - Sykehusapotek.			
	1000 kr	%	
Handelsvarer	288 463	5,1	
Reseptfritt	95 470	1,7	
Areal m2	20 156		
Årsverk stk	1 083		
Antall apotek i statistikkgrunnet			32

Sykehusapotek omsetter i mindre grad handelsvarer og reseptfrie legemidler enn primærapotek. Sykehusapotekenes areal varierer mye, avhengig av funksjonsnivå.

5. Antall apotek

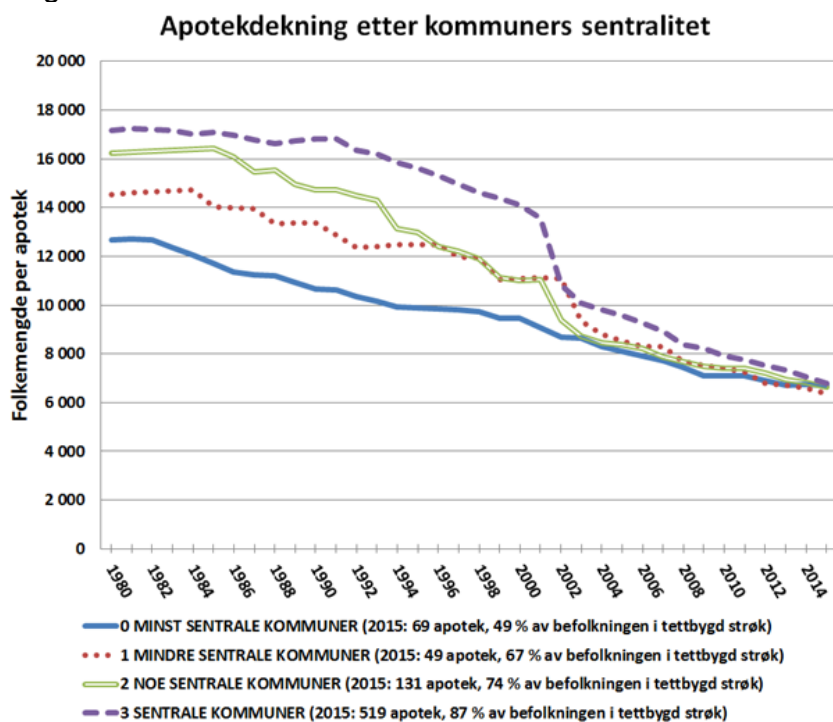
Diagram nr. 1

Figuren viser antall apotekkonsesjoner ved årsskiftet 31.12. Fra 2014 til 2015 økte antallet med 48. 52 nye apotek ble opprettet, mens 4 apotek ble avvirket. Fra 1990 til 2015 har antall apotek økt med 526 til 850.

Legemiddelverket har laget en oversikt over utvikling i apotekdekningen i perioden 1990 – 2015 i et eget notat¹Følgende figur viser apotekdekning etter kommuners sentralitet. Se notatet på www.legemiddelverket.no for nærmere informasjon.

Diagram nr. 2

Kilde: Legemiddelverket

¹ <https://legemiddelverket.no/import-og-salg/apotekdrift/apotekdekning-i-norge-fra-1980-til-2015>

6. Økonomien i apotekkjedene, grossistene og holdingselskapene

For å få et mer fullstendig bilde av økonomien i apoteknæringen må man også se på de økonomiske resultatene i de tilhørende selskapene (holdingselskap, kjede og grossist).

På grunn av endringer i regnskapsårene for Boots/Alliance og NMD, har vi per nå ikke sammenlignbare tall for 2015. Vi viser til Apotekstatistikk 2014, pkt. 6 for de siste fullstendige tallene.

7. Driftstøtte og fraktfusjon

Driftstøtte til apotek

Totalt ble det for kalenderåret 2015 utbetalt 5 mill. kroner i driftstøtte til apotek. Av dette gikk 2,2 mill. kroner til Institutt for energiteknikk. Den øvrige driftsstøtten ble fordelt med 2,4 mill. kroner til distriktsapotek og 0,4 mill. kroner til vaktapotek. 11 driftstøttesøknader fra apotek ble innvilget. 5 søknader ble avslått. Det ble søkt om driftsstøtte for 6,9 mill kroner i 2015.

Tabell nr. 9

	Driftstøtte 2015		
	Tildelt støtte (1000 kr)	Antall apotek	Kjedeknytning
Vaktapotek	397	6	Alle i kjede
Distriktsapotek	2 430	5	4 frittstående, 1 i kjede
Total driftsstøtte	2 827		

Ytterligere informasjon om driftstøtteordningen finnes på www.legemiddelverket.no.

Fraktfusjon

Staten dekker 50 prosent av fraktkostnadene ved forsendelse av legemidler til pasienter etter bestemte retningslinjer. Ordningen forvaltes av Statens legemiddelverk. Apotekene krever refusjon månedlig for andelen av forsendelseskostnaden pasientene ikke skal betale selv.

Det ble totalt utbetalt 19 mill kroner i fraktfusjon i 2015. 226 apotek søkte om refusjon til fraktfusjon.

Ordningen er under revurdering med virkning fra 2017. Se www.legemiddelverket.no for mer informasjon.